

TALLINNA LINNAKANTSELEI

Kersti Kalvet-Sepp
Tallinna Linnavolikogu Kantselei
Vana-Viru 12
15080 TALLINN

Teie: 05.12.2016 nr F1-11/881 - 1

Meie: 14.12.2016 nr L-3/3090 - 2

Seisukoha esitamine

Austatud Kersti Kalvet-Sepp

Esitame Tallinna Linnavalitsuse seisukoha Tallinna Linnavolikogu otsuse eelnõu nr 225 „Ülesande andmine Tallinna Linnavalitsusele moodustada komisjon Voldemar ja Elfriede Lenderile mälestusmärgi paigaldamiseks Eesti Vabariigi 100. juubeliaastaks“ kohta.

Lugupidamisega

Toomas Sepp
Linnasekretär

Lisa: 3 lehel 1 eks

Marika Lillo 6404120
marika.lillo@tallinnlv.ee

TALLINNA LINNAVALITSUS

ISTUNGI PROTOKOLL

Tallinn

14. detsember 2016 nr 45

Päevakorrapunkt 12

Linnavalitsuse seisukoha esitamine Tallinna
Linnavolikogu otsuse eelnõu nr 225
„Ülesande andmine Tallinna Linnavalitsusele
moodustada komisjon Voldemar ja Elfriede
Lenderile mälestusmärgi paigaldamiseks
Eesti Vabariigi 100. juubeliaastaks“ kohta

O t s u s t a t i:

nõustuda Tallinna Linnavolikogu otsuse eelnõuga nr 225 „Ülesande andmine Tallinna Linnavalitsusele moodustada komisjon Voldemar ja Elfriede Lenderile mälestusmärgi paigaldamiseks Eesti Vabariigi 100. juubeliaastaks“.

Taavi Aas
Abilinnapea linnapea ülesannetes

Toomas Sepp
Linnasekretär

VÄLJAVÕTE ÕIGE

Seletuskiri

Tallinna Linnavalitsuse istungi protokollis päevakorrapunkti
„Linnavalitsuse seisukoha esitamine Tallinna
Linnavolikogu otsuse eelnõu nr 225
„Ülesande andmine Tallinna
Linnavalitsusele moodustada komisjon
Voldemar ja Elfriede Lenderile
mälestusmärgi paigaldamiseks Eesti
Vabariigi 100. juubeliaastaks“ kohta” juurde

Tallinna Linnavolikogu otsuse eelnõuga nr 225 tehakse Tallinna Linnavalitsusele ülesandeks moodustada komisjon Voldemar ja Elfriede Lenderile mälestusmärgi paigaldamiseks Eesti Vabariigi 100. juubeliaastaks.

Voldemar Lender sündis 1876. aastal Tallinnas ehitusettevõtja perekonnas, õppis algselt Tallinna Aleksandri gümnaasiumis, hiljem Peterburi ülikooli füüsika- ja matemaatika osakonnas (1896—1897) ning Peterburi Tehnoloogia Instituudis (1897—1902). Pärast lõpetamist töötas ta 1906. aastani Tallinna vagunitehases „Dvigatel“.

1904. aastal valiti Voldemar Lender Tallinna linnanõunikuks. Samal aastal olid eesti-vene blokk võtnud esmakordselt baltisakslastelt Tallinnas võimu. See oli oluline samm oma riigi suunas. Aastail 1906—1913 oli Lender esimene eestlasest Tallinna linnaeape, juhtides samal ajal ka linnavalitsuse ehitusosakonda. 1903—1914 omas ta ehitus- ja tehnikakontorit, kus alustas enda ehitusinseneri karjääri ka kauaaegseim Tallinna linnaeape Anton Uesson. Voldemar Lenderi büroo tegutses tema linnaeapeks olemise ajal edasi. Tallinn vajab toona suurel hulgal uusi maju, sest uute suurte tööstusettevõtete rajamine kasvatas hoogsalt linna elanikkonda. Selleaegne majatüüp on saanud ajastu märgina Lenderi nime.

Lenderi-tüüpi maja on 19. sajandi lõpus ja 20. sajandi alguses Tallinnas laialdaselt ehitatud puidust odav üürimaja, mis oli algselt kahekorruline, sümmeetrilise fassaadiga, lihtne ja väikeste korteritega. Täna on neid alles tervelt tuhatkond. Kõige enam Lenderi tüüpi maju on säilinud Pelgulinnas, Kalamajas, Kelmikülas, Kassisabas, Uues Maaailmas, Kitsekülas, pisut vähem Kadriorus, Veerenni, Tatari, Raua, Torupilli ja Sikupilli asumites. Nimetatud asumid on kuulutatud miljööväätuslikeks hoonestusaladeks.

Voldemar Lenderi kõrval on Eesti ajaloos oluline tegelane ka tema abikaasa Elfriede Lender (1882-1974), kelle eestvedamisel alustas 1907. aastal Tallinnas tööd temanimeline tütarlaste eragümnaasium. See oli esimene eesti tütarlaste kool Eestimaa kubermangus.

Voldemar Lender suri 30. septembril 1939, pääsedes nii tõenäolisest represseerimisest nõukogude võimu poolt. Abikaasa Elfriede põgenes 1944. aastal Rootsi, kus suri 1974. aastal.

Eelnõu esitaja on varem koos professor Peeter Järvelaiuga teinud linnavalitsusele ettepaneku paigutada Lenderitele mälestusmärk Politseiaia parki, sest selle ääres asub endine Lenderi tütarlastegümnaasium. Kaaluda võib ka Falgi parki, mille lähikonnas on mitmeid Lenderi-tüüpi kortermaju.

Tallinna Linnavalitsus nõustub linnavolikogu otsuse eelnõuga nr 225 „Ülesande andmine Tallinna Linnavalitsusele moodustada komisjon Voldemar ja Elfriede Lenderile mälestusmärgi paigaldamiseks Eesti Vabariigi 100. juubeliaastaks“.

Toomas Sepp
Linnasekretär